

ORADEA-MARE (N.-VÁRAD)
27 martie st. v.
8 aprilie st. n.

Ese in fiecare duminică
Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

Nr. 13.

ANUL XXX.
1894.

Pretul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.
Pe $\frac{1}{4}$ de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Ghenadie, mitropolitul-primat al României.

Jerenul pe care noi mai cu sémă am intrecut pe frații de peste Carpați, este instrucțiunea clerului. Se știe în deobște că clerul nostru, în ceea ce privește cultura, este superior celui din România. Țera renăscândă a fost ocupată cu alte reforme mai întotitoare și nu i-a rămas timp să se ocupe serios și de reforma instrucțiunii clerului.

Acésta inse se pôte dice numai despre trecutul mai îndepărtat, căci în timpul nou guvernării țării ș-au adus aminte, că trebuie s'a redice și clerul, care este o pârghie de frunte pentru respândirea luminei și culturii în popor. S'au trimis tineri pe la universitățile din străinătate, cari terminându-și cursul, a fost numiți profesori prin seminarele de nou înființate. Astfel încetul cu încetul numărul preoților instruiți crește și se redică nivelul general al culturii clerului.

Anul trecut s'a făcut și o lege, care regulază poziția preoților, asigurându-le o existență mai cinstită, dar în schimb totodată cerându-le niște cvalificațiuni necesare pentru un preot, care are să

propovăduască evangelia lu-

Tot în anul trecut s'a ales în fruntea clerului un mitropolit-primat conșciu de înalta sa misiune, care are și mintea și inima d'a conduce clerul pe calea

progresului atât de mult dorit. Nu este încă anul de când ș-a ocupat scaunul și de atunci a și probat lumii române, că în adevăr a fost bărbatul doririlor, care nu numai cunoșce starea deplorabilă a clerului, dar totodată vré să și lucreze cu tótă râvna pentru a îndreptă reul.

A început să facă visitațiuni canonice pe la mănăstiri și biserici, pretotindene studiând starea aceloră, îndemnând pe credincioși la acte de evlavie și ținându-și dând exemple de jertfe materiale.

Bărbatul despre care vorbim este In. Pr. Ssa Ghénadie, fostul episcop al Argeșului, pe care tótă țera l'a salutată cu bucurie în fruntea bisericeii, căci încă dela Argeș îl șcinea un om activ și luminat, înzestrat cu râvna d'a lucra pentru binele bisericeii, al cărui portret îl publicăm de asta-dată în runtea foii noastre.

In. Pr. Ssa Ghenadie arhiepiscop și mitropolit al Ungro-Vlachiei, esarh al plaiurilor și primat al României s'a născut la 1836 în București. Alegându-și era preotescă, la 1854 a intrat ca călugăr în mănăstirea Căldărușani,

unde a stat până la 1858, atunci a fost numit diacon la mitropolia din București.

La 1865 a fost făcut archidiacon și în anul 1869 preot, iar în 1870 mare eclesiarc tot al mitropoliei.

La 1874, sub ministrul de culte Maiorescu, a fost

GHENADIE
mitropolitul-primat al României.

ales arhieru de unanimitatea sinodului și investit la 22 februarie 1875.

La 14 februarie 1876, fiind ministru de culte dl Carp, a fost ales episcop al Argeșului. Peste șeptesprezece ani a petrecut în postul acesta, servind altarul Domnului, înaintând bunăstarea clerului și a instrucțiunii poporului, dând svaturi bune tuturor și jertfind ca un bun creștin și român sume mari pentru bisericile și școlile de sub stăpânirea sa.

Pe timpul acesta s'a făcut și renovarea mănăstirii de Argeș, cu care ocaziune a atras luarea aminte și recunoștința regelui și a reginei, care — după cum se știe — a scris o evanghelie pentru mănăstirea Curții de Argeș.

Anul trecut, demisionând fostul mitropolit, colegiul electoral, compus din senatori, deputați și membri ai sinodului, intrunindu-se în luna lui maiu, l'a ales cu majoritate covârșitoare în scaunul vacant.

Investitura s'a făcut vineri la 21 maiu cu mare pompă la palatul regal de regele Carol, care i-a dat cărja însoțită de o cuvântare foarte frumoasă, la care noul mitropolit-primat respunse în niște termeni foarte calduroși și plini de râvnă.

Speranțele și făgăduințele de atunci se realizază frumos, căci abia trece o săptămână în care să nu cetim de vr'un act cultural și filantropic severșit de In. Pr. SSa.

Noul primat al țării, care are numele familiar Petrescu, este un bărbat înzestrat cu calități foarte mari. Zelul seu filantropic și generositatea sa pentru cei săraci, sânt de obște cunoscute.

Afară de aceste, In. Pr. SSa este un român de model, un om de voință, de acțiune și de o afabilitate extremă. Aceste calități strălucite ale sale ne inspiră credința tare, că va îndeplini cu mare zel înalta misiune ce are.

D r a m ă

lui Traian Demetrescu.

Poftiți me rog, intrați, am isprăvit...

— Doue fiare pentru dom' Costăchescu, subțiri să fie, Ghiță, pentru mustăți...

Și flecăriile ce barbierii — să le dăcem frizerii — se cred datori să îndruge mușterilor, țîșnau de lângă un scaun, de lângă altul, împănate cu: «ceva pudră?» «o fricțiune?» pe când briciul hârșia pe pelea aspră a obrazilor albi de clăbuc de săpun și se aușia apa ciuruind, și pomeșile și feluritele ape de cap își amestecau mirosurile în aerul neindestulător al prăvăliei mici.

Așteptam să-mi vie rëndul.

Lângă mine steteau doue femei, care așteptau și ele.

Me uitasem la dênsele, fireșce.

Una eră în vêrstă. Cealaltă, care eră tineră, avea înconjurată de podoba ce pusese pe cap — o figură destul de frumoasă: o frumusețe simpatică galbenă, tristă, și cu ochii mari, și mai triști, impregiurați de un cêrcăn vênât pe lângă genele lungi și aduse.

Își șoptiau, alăturate mult una de alta ca și cu un fel de témă, în salonul în care numai ele erau femei...

— Salut dom' Zăvănescu, foarte mulțămim... poftiți 'mneavóstră, dom'sórá.

Fata se sculă încet, înaltă, cu mijloc subțire, bine prins în hania lungă ce coboră până la călcăe.

Se desbrobodî, își scutură capul cu o mișcare spre spate, și pêrul neprins cădû negru, fôrte negru, cam rar, până în jos de mijloc.

Se aședă pe scaun în fața oglindei mari.

Cum ședeam la spate, cam la o parte, vedeam drept în oglindă. S'ar fi dîs un portret cu rama aurie, largă, care înfățișă un cap cu pêrul despletit ce cădea negru de amêndoue părțile unei figuri cu o frumusețe galbenă, slabă, tristă și cu ochi mari, și mai triști, impregiurați de un cêrcăn vênât pe lângă genele aduse și lungi.

Frizerul luă pêrul în mâni și începû a-l descurcă, peptănându-l în suvițele rare.

După ce-l descurcă bine:

— Să facem peptănătură la modă, întrebă, ca la Paris ceva?... impletim doue còde și pe urmă...

— Apoi fata... începû bêtrâna.

— Ba da, ba da, lasă!... dîse tineră repede făcând cu mâna ce scòse de sub șervet, un gest care porunciă supunere, tăcere. Ba da, dar nu cum dîci dumneata, la modă, ci cu cărare și cu câteva șuvițe dela frunte aruncate înapoi în voia lor...

Bêtrâna se uită la ea cu ochi mirați, pârënd că nu pricepe, și tăcû.

Peste câteva minute peptănătura eră gata.

Fata se sculă de pe scaun, apropiă capul de oglindă, își potrivî niște fire prea zburdalnice pe urmă dîse uitându-se prin oglindă la bêtrâna:

— M'ar prinde bine peptănătura asta nu e așa?

Bêtrâna nu respunse. Dădû din cap cu intristare.

Frizerul privind-o cu pricepere, își dădû părerea:

— Minunat de binel!

Apoi, o plesnitură de șervet scuturat cu putere și....

— Rêndu 'mneavóstră dom'le.

— Me iértă, n'am isprăvit, îl intrerupse fata aședându-se iar pe scaun.

Frizerul ținând șervetul de doue căpêtăie se plecă puțin, așteptând să-i spuie de ce n'a isprăvit.

— Despleteșce-l acum, și-l taie, te rog...

— Și-l taiu!

— Da.

— Pêru, domnișórá, să-l taiu?

— Da, pêrul; taie-l scurt, băețesce... Am vrut să me mai vèd odată cu el, de aceea te-am lăsat să me pepteni...

Și când dîse aceste cuvinte, o roșetă repede dar aprinsă îi vopsi obrazii galbeni.

Frizerul scòse unul câte unul acele cu care îl prinsese, îl lăsă pe spate și despărți o șuviță.

Me uitam la fată prin oglindă.

Ochii mari, deschiși de tot, priviau pe sub gene în sus la mânil frizerului, ale cărui fôrfeци începură să taie.

Pòte din pricina roșetei ce se ivise o clipă, dar acum figura îi eră și mai galbenă.

De-odată ochii străluciră. Curênd strălucirea se mări mai mult încă, coborînd spre pleopa de jos.

Pe urmă o clipelă, și strălucirea fu lacrimi, brobóne ce alergau după brobóne pe calea fără făgașuri a peliței tinere, șiroi limpede ce din ce în ce curgea mai imbelșugat.

— Dă-mi voie, te rog...

Scòse batista ca să le ștergă, și ca să o apese pe

gură spre a înabuși suspinele, sughițările plânsului, care o podidî scuturând-o gróznic.

Bêtrâna se repeđi la ea:

— Fetițo drago!... ăse cu un glas de ți se rupea inima, un glas care par că in doue cuvinte, eră ecoul întregii suferinți, aceeași la amêndoue, căci prin iubire suferim cât și ființa iubită... fetițo dragă!

Și începî a o mângâia, a-i da inimă cu vorbe blânde.

După aceea se întorse spre frizer, judecând că trebuie să dea o deslușire scenei ce se petrecuse.

— A zăcut de lungóre, domnule, îi spuse, și a trebuit să-l taie, frumusețe de pěr!... Ce cređi că am pățit până am hotărît-o să vie aici, căci acasă s'ar fi împotrivit!... Și-l iubiă mult, nu i l'am tuns nici odată.

Frizerul începî să o îmbărbăteze fiindu-i milă:

— Crește, domnișóră, nu mai plânge, de nu-l tăiai, cădea el singur; acú, peste vr'o trei patru sêptemâni, așá, trece de gât in jos... ia să veđi, c'o să-ți ședă bine ș-așá.

Și pe când șuvițele cădeau pe rënd, lungi, el se porni să spuie istorii de pěr tăiat, care crescuse tot așá de frumos și des...

Plânsul urmă acelaș, scuturător, chinuit, sugrumat, pentru că il înabușiă de rușinea celor de față.

Speranța că-i va crește iar, n'o putea mângâia de desnădejdea că-l taie. Despărțirea aceea de el cu care se pomenise, cu care crescuse, pe care se obicinuise a-l ingrigi, a-l iubi, îi sfășiă inima.

Va crește din aceleași rădăcini, la fel, intocmai, dar fi va acelaș? Iubim și sîntem părăsiți. Póte că vom mai iubi iar, tot iubire va fi, tot din aceeași inimă va porni, dar fi-va tot aceeaș? Iubire și iubire, pěr și pěr, da; dar atunci ce este cea strîngere a inimei; suferința cruntă ce îndurăm când privim șuvițele aședate într'o cutie, când întelnim ființa de care ne-am despărțit, și de ce sîntem cuprinși de o jale fără sémên pe urmă?

Veđi că in firele acelea de pěr erau, póte, implete cine șcie ce mulțumiri, ce bucurii apuse, la care se gândiă cu incântare; póte că ele o făcuseră să se judece frumósă pe deplin, vrednică să se arate unui iubit, și póte că iubitul i le mângâiasc drăgostos, in vreme ce din gură îi jurá: «te iubesc!...»

Veđi că de ființa care trece sînt aninate atâtea aduceri aminte, atome ce alcătuiseră picătura de fericire mórtă...

Veđi că pěrul și ființa aceea sînt trecutul, adecă tinereța ce se duce, adecă ce am pierdut și ce nu vom mai găsi nici odată.

DUMITRU STĂNCESCU.

Cugetări.

Nu e absolut necesar să fii obscur ca să fii înțeles nici plicticos ca să fii grav.

Fericire și nenorocire nu e decăt un raport între ceea ce iubești și ceea ce ai.

Superioritatea copilului asupra omului e că el nu șcie să spuie ceea ce nu simte.

Banii au o mască. Acei cari se îmbogățesc par de multe ori săraci, și acei cari se ruineză par bogăți

Intunerecul.

(După lord Byron.)

Visul meu de astă nópte par' că nu a fost un vis.

Sórele se 'ntunecase, cerul clocotiă deschis,

Pe când stelele prin spațiu, într'o negură grozavă,

Rătăciau neregulate, prăvălindu-se din slavă. —

Inghetăt eră pământul, — negru, orb se clătina

In vėzduhul, peste care luna nu mai lumină;

Dimineta arătându-și fața numai o clipire,

Dispărea, s'apară iarăș făr' a ăilei strălucire.

Își uitaseră de patimi ómenii inspăimântați,

Și cu inimile strînse, egoiști și inghețați,

Se rugau, cerënd lumina și vieța dela sóre,

Prefăcënd pădurea verde, in pădure arđetőre.

Tronuri, temple și palate, chiar colibele, ardeau;

Inse négra 'ntunecime s'o invingă nu puteau.

Focul consumă orașe și cetăți nenumărate,

Ómenii steteau grămadă, cu priviri inspăimântate,

Și 'nchiându-și fiecare dragostea c'un sărutat,

Așteptau sfêrșitul lunei, ca și cum ar fi sunat.

Fericiți erau aceia, care, de vulcani aprópe,

Nu simțiau că 'ntunecimea pentru veci o să-i ingrópe.

Cea din urmă-a lor speranța remăsese la păduri;

Dar fiind odată arse ultimele uscături,

Se făcî un șgomot strașnic și un gemăt de mulțime,

Dupe care 'ntregul spațiu deveni intunecime.

Iar din când in când cenușa, cel din urmă semn de foc.

Aruncând câte-o lumină, spre-a se stinge iar pe loc,

Arătă acele chipuri sərbăde și 'nvinețite,

Ca și cum pe altă lume ar fi fost inchipuite.

Unii sărutând pământul, in el fața-ș ascundeau,

Séu, mușcând țărêna rece, cu lungi gemete plângeau.

Alții își strîngeau bărbia într'a pumnului țarie,

Și sticlind din ochi sêlbatec surideau in nebulic.

Alții, căutând zadarnic să aprindă-un ultim foc,

Ca fantasme fioróse, alergau din loc in loc;

Remăneau apoi ca stâlpii, impietriți de ingrozire;

Indreptau spre cerul negru umilita lor privire.

Inse cerul, surd și rece l'al durerei lor transport,

Se 'ntindea ca un liňoliu peste universul mort.

Pasêrile spăimântate, într'un țipăt izbucniră,

Chiar și fiarele, de gróză, tremurând, se imblândiră;

Iar viperele eșite din adâncurile lor,

Se țarau printre mulțime fluerând asurđitor;

Nu mai incercau veninul să-l streceau in vr'o rană,

Ci serviau de astă dată flămânđiților ca hrană.

Un rêsboiu cumplit se 'ncinse, om pe om se ucidea,

Și o vieța de minută c'un omor se prelungea.

Se vêrsa-se rîu de sânge pentru cea din urmă pânec,

Fiecare sta de-o parte sfășiând-o ca un căne;

Dragostea schimbată 'n ură și cel bun schimbat in reu,

Devenise fiecare, cel mai sângerós călău.

Nu eră decăt un cuget in întregă omenire:

Mórtea, singura scăpare, dar și singura 'ngrozire. —

Mêruntaele slăbite prada fómetei erau.

Ómenii cădeau pe drumuri și cu miile muriau.

Cărnurile putređite remăneau ne ingropate,

Séu in primul cias al morții de ce vii erau mănecate.

Câinii chiar, turbați de fóme, sfășiau pe-ai lor stăpâni,

Negăsind să mai sfășie oile de pe la stâni.

Numai unul sta alături d'un cadavru, și cu milă

Îl păziă, să nu-l atingă vre o fiară, vr'o reptilă.

Ómenii flămânđi la deusul să ajungă nu puteau,

Și-așteptau să móră alții, séu că ei înteli muriau;

Chiar el, credinciosul căne, mort de fôme, nu cătase
Să-și recapete puterea cu ființa ce-adorase,
Ci scoțând un urlet jalnic, prelungit, asurđitor,
Căđu mort peste cadavru inghețat, nesimțitor.
Fômea seceră mulțimea și in lumea-acum pustie
Remăsese doi ômeni, ce-au trăit in dușmănie.
Dar acum, unindu-și grôza și durerea amândoi,
Strebătând printre cadavre ca sêlbatecii strigoi,
Se 'ndreptară spre altarul unde-o clipă mai 'nainte,
Pécătoșii-au ars in flacări, tôte-odăjdiiile sfinte,
Și găsind cenușa caldă, rêscoliră 'n fundul ei,
In pornirea lor să afle urmele vr'unei schinței.
Iar cu slaba lor suflare, re'ntărită prin minune,
Izbutiră să aprindă flacăra dintr'un tăciune,
Subt a cărei strălucire apărû altarul sfânt.
Dar lumina ei făcându-i să se vedă cine sânt,
De 'ngrozire, aruncară câte-un strigăt, și muriră,
Cu blestemul stins pe buze că și-acolo se 'ntelniră.
Lumea-acum eră deșertă; țerile atât de mari,
Poporate de mulțime și de regii cei mai tari,
Nu formau decât o masă inghețată, peste care
Nu mai vegetă nimica și nimic n'avea suflare:
O întindere inertă de țerînă și de morți,
Culmea unde ajunsese ura ne'nduratei șorți.
Apele se 'npreunară și stătură nemișcate,
Se 'npetriră pe de-asupra valurile 'nfuriate:
Nu mai cufundau ninfica in adâncurile lor;
Vasele ințepenite, fără de conducător,
Putrediră, și cenușa destinată fu perđarei;
Valurile erau môrte, flucsul și refluxul mărei
Incetase, ca și Luna; vânturile nu suflau,
Aerul pieri cu vieță, norii nu mai ecsistau;
Intunerecul zadarnic și-ar fi 'ntins prin haos mersul:
Intunerecul cel mare eră ênsuș universul.

TH. M. STOENESCU.

Lanțul de aur.

Comedie intr'un act, de *Albert Millaud*.

(Urmare.)

Scena V.

Silvio, apoi Stella.

Silvio (singur.) Tigroică! ... Să-ți dau lanțul Stellei
Lanțul Stellei! — Dar pentru ce pe el și nu un altul?
Nu. Ea arde de dorința de a jigni pe rivala ei, a-o
face să verse lacrimi, a sfăși inima ei! Ce poftă stră-
niel... Decă n'ar fi vorba decât de lanț! Dar ea, nu-l
pretinde decât pentru plăcerea neînsemnată de a-ș es-
pune in vedă publică triumful seu... și tocmai asta
me intartă... (*Lovește cu pumnul in mäsă cu furie.*)

Stella (intrând.) Dar ce ai tu?

Silvio. Eu, nimic!

Stella. Te-a supărat cineva?

Silvio. Ba.

Stella. Te-am vedut lovind cu pumnul in mäsă.

Silvio. O! din șagă... (*Lui ênsuș.*) O cerule! ce
nerușinare!

Stella. Pe cine dar te-ai infuriet?

Silvio. Ei bine, nu voi mai tăcé. Îmi place mai
bine să-ți mărturisesc totul, pentru osândirea mea. —
Corina fu mai adineuri aici

Stella. Corina?

Silvio. Chiar acum... Tu ai fost ghicit... să vor-

bim fără incungiur... Simțiam pentru ea... nu amor
... nu... un capriciu, o aplecare. Ridând, eu i-am...
In scurt vorbind ea a înțeles... Înțelegi că, ridând,
vorbind... găci la ce preț a pus ea isbânda mea?

Stella. Ce spui?...

Silvio. Prea multă îndrăsnélă! La prețul lanțului
de aur! Drept spunând, asta intrece totul!

Stella (punând mâna pe lanțul ce-l are la gât.)
Lanțul meu? Și ce vré să facă cu el?...

Silvio. O! nimic bun! Voiește ca lumea să vedă
la gâtul seu prada smulsă de pe al teu; dar...

Stella. Și tu i-ai refuzat?

Silvio. Cu furie! cu turbare!... cu...

Stella. Cu regret, copil ce ești!

Silvio. Stella, scumpa mea...

Stella (desfăcându-și lanțul.) Cu regret, ț-o đic...
Ah! sêrmanul meu inamorat, îți trebuie acest lanț pen-
tru ca să fii fericit! Invétă-te a me cunoște, și așa de
nemărginită e dragostea mea pentru tine, că fericirea
ta e singura mea țintă. Acel lanț, iată-l... Du-te, nu
te mai sfiî. — Ți-l dau, — nu mi-l răpești. Eu ți-l
inapoiesc.

Silvio. Cum?

Stella. Ie Silvio, acest juvaer pe care ea ș-a pus
ochiul; dă-il fără rușine, și ea, — care cunoște prea
mult arta de a fermecă, îți va puté spune, care din noi
doue șcie mai bine iubî.

Silvio. Ei bine, da! il ieu; dar numai pentru a-mi
reaminti fără incetare fericirea mea, pe care acest cu-
vânt o reînnoește.

Stella. Silvio! Silvio! fără regrete de prisos, feri-
cirea nu pôte fi unde inime noastră nu mai este: inima
ta, nu mai e aici.

Silvio. Hai! remușcările me impresor, și iertarea
ta pedepsește indestul inima mea vinovată.

Stella. Remușcările, nu sânt amor; hai, — tacil

Silvio (scuturându-i mânil.) Îți jur...

Stella. Taci Silvio, și pricepe cine sânt. Da, pen-
tru nestatornicia ta îți trebuie curaj: Eu am destul, da,
cu tótă nemermicfa ta ce me ultragieză: Să ne privim
in față, și incetéză de a atinge mânil mele cu prefă-
cută ardóre a sărutului teu. Ie acest lanț, Stella, a că-
rui suflet e generos, cu prețul regretelor tale n'ar puté
fi nici odată fericită.

Silvio. Di mai bine...

Stella (puindu-i lanțul in mână.) Tu ai vol să-mi
remâi amant credincios fără să me iubești... Eu, voi
ști să fug de tine, iubindu-te. Hai, fii fericit. (*Ese.*)

Scena VI.

Silvio, apoi Corina.

Silvio. Fericit fără de tine! Să te uit!... să-i pre-
fer pe Corina? Haide... ar fi o curată nebunie...
Stella!...

Corina (intrând.) Ciasul a trecut.

Silvio. A! dta ești?

Corina. Iată-mês! Dar ce vedl in mânil tale...
lanțul Stellei! Silvio, me iubești tu intr'atât... O!..

Silvio. Dômnă!...

Corina. Și me indoiam de tine! Iértă-me, sânt fe-
meie; Stella, amanta ta, este așa de frumoasă și... Dar
ian spune-mi, cum ai putut tu s'o hotărești să ți-l deie
... Cum?

Silvio. A! nici me gândiam macar! Nu, i-am spus
Stellei, cu vocea-mi inăsprită, tot ce-mi spusesei mai

Marghera

BO

lineauri; — și Stella, a desfăcut lanțul seu dîcînd:
tă-l, fii fericit!

Corina. Ea?!

Silvio. Da, și fără a clintî cât de puțin.

Corina. Dar, drept recunoșciută, trebuia să-i pici
picioare cu lacrimi...

Silvio. Și am picat... de-odată; n'am vădut de-
t pe Stella devotându-se... (*Apropiindu-se.*) Dar...
ur, când te văd aicea... și când îmi pot dîce: Sînt
er... Corino, ori ce piedică s'a distrus între noi...

Corina. Nu. Stella mi-a arătat datoria mea! Iată!

Silvio. Corino... ai milă!...

Corina. Stella!

Scena VII.

Silvio, Corina, Stella.

Stella. Ce? dta aici?

Corina (alergând la Stella.) Stella, ț-am greșit,
r mi-i rușine de un triumf nebnatec ce l'am căutat
ă să-mi dau sémă.

Stella. Me măgulești, Corino, și decă nu voi să
u in luptă, pricina e, că nu-i ușor de luptat, cu tine.
ebuiă, in lupta începută între noi, ori a murf ori a
predă; și eu m'am predat.

Corina. Ah! tu singură Stella, cunoști arta de a
f. (*Lui Silvio.*) Singură ea, Silvio, e demnă de a-ți
fericirea!

Stella. De inima lui Silvio, numai ea, Corina, e
mnă; pe ea amorul lui Silvio întesce.

Corina. Me știu cât prețuesc, și fără nici un re-
t gelos, nu voi îndrăsnî nici odată să me compar cu
e: Sînt sburdalnică și nebnă, vai, și singură me
ndesc; nime nu pôte iubi in mine decăt o curtesană,
eeneie cu spirit van, cu inima vastă și ușoră, capa-
t numai de a inspiră un amor trecător; o jucărie pe
e copilul o strică cu unghișorele-i ascuțite, pentru a
lé ce conține înlăuntru, neputënd pricepe că o va
l deșertă... Pe când tu Stella, tu fără indoielă, ești
nnă prin virtuțile tale de cel mai curat amor.

Silvio. Cât e de deliciosă și cât e de adorabilă!

Stella. Virtutea unei femei este de a puté fi do-
— și tu ești, Corino, — nu poți îndrăsnî s'o negi;
venețianii, dela cel întei până la cel de pe urmă,
nez o aureolă in giurul carului teu; ei înalț altare,
ndu-te idolul lor. Nu desperă dar atâtea inimi in-
ăratel! Vail nu e vina ta decă poți fermecă, — și,
rimind lupta la care m'ai provocat, înțeleg așa de
e că cineva să nu pótă resistă atracțiunei tale, încăt,
tot amorul meu, iert pe Silvio că n'a îndrăsnit să se
otrivescă inaintea frumuseței tale!

Silvio. Și ea-i încântătoare. Așă de bună și așă de
nósă!

Stella. Silvio, fii fericit!

Silvio. Stella...

Stella. Te rog.

Corina. Copile, uită-mel!

Silvio. Corino...

Corina. Păstréz-o. (*Stellei.*) Fii a sa.

Silvio. Corino...

Stella. Iubește-l bine.

Silvio. Stellol!...

Corina. El nu simte pentru mine decăt un capriciu
ar.

Stella. Pentru fericirea lui, eu pot face un ase-
ea sacrificiu.

Corina. Măni, eu voi fi o sarcină pentru dînsul.

Stella. Vail dar eu sînt astăzi acea sarcină!

Corina. Al dar trebuie să sfîrșim totuș acéstă dis-
cutie: reie-ți lanțul, Stella.

Stella. Păstréză-l, Corino.

Corina. Séu mai bine, îl vom inapoí lui Silvio.

Silvio. Mle?...

Corina. Trebuie să se puie un capét acestei bui-
măceli. In fine, el va trebui să alegă: alegă ori pe Co-
rina, ori pe Stella... amorul, séu capriciul.

Silvio (care a luat lanțul fără de voie.) Al dați-mi
voie!...

Corina. Cui lanțul?

Silvio. Lanțul?...

Stella. Intr'adevăr, acesta e singurul mijloc de a
impacă totul... Pentru mine, aprob din punct in punct
vorbirea ei... Acest lanț este gajul straniului teu amor;
oferă-l deci acelei din noi doue, pe care inima ta, îți
șoptesce că e mai demnă.

Silvio. Ha? Cum?... Vreți ca să aleg între voi?

Corina. Cui lanțul?

Stella. Cui lanțul?

Silvio. Reu de tot! Îmi vine să me arunc in fun-
dul canalului cel mare!...

Corina. Silvio!...

Stella. Silvio!...

Silvio. Frumóse precum sînteți amêndoue! gân-
diți-ve dar la supliciul ce-mi faceți; am sute de mii de
rațiuni pentru a ve iubi, pe legea mea! Ve cer dar opt
dile ca să me pot gândi puțin!

Corina. Opt dîle!

Stella. Trebuie să ne lămurim acum indata.

Corina. Mi se pare că-ți bați joc de noi, dle.

(Finea va urmă.)

N. A. BOGDAN.

De locuțiuni latine și streine.

— Traducerea și esplicățiunea lor. —

Dente lupus, cornu taurus petit. (Lupul atacă cu
dintele, taurul cu córnele.) — Cuvinte ale lui Horațiu
(Satire, II, I-a, pag. 52.) Insemnă că fiecare se ser-
vesce cu armele ce i-a dat natura; fiecare se apără
cum pôte.

Deus ex machina. (Intervenirea unui deu, eșit ca
din mașină.) — Espresiunea latină, ce se întrebuințază
dese ori in cărți și in convorbire spre a arată desno-
dămêntul mai mult întêmplător decăt sigur, al unei si-
tuațiuni incurcate, — mulțămită intervenirei neașteptate
a unei persóne puternice.

Divide ut imperes. (Imparte, decă vrei să dom-
nești!) Maximă machiavelică a ambițioșilor, care a fost
in particular devisa lui Ludovic al XI-lea și a Caterinei
de Medicis.

Doctus cum libro. (Savant cu cartea.) — Se dîce
despre cineva care e incapabil d'a cugetă prin el însuș,
și propagă o știință cu idei imprumutate din cărțile
altora.

Dura lex, sed lex. (Legea e aspră, dar e lege.)
— Se întrebuințază des in justiție.

Ejusdem farinae. (Din aceeaș făină.) — Se între-
buințază totdeauna in reu, spre a stabili comparațiunea
între persóne care au aceleași greșeli, aceleași vîtiuri etc.

E pur si muove. (Și cu tóte astea, se mișcă.) —
Cuvinte italiene, pronunțate de Galileu, fiind forțat a

face amendă onorabilă pentru că a probat mișcarea pă-
mântului, contrar de ceea ce se dice în Scriptură.

Errare humanum est. (Omul e făcut din fire să greșescă.) — Se întrebuintează spre a ușură greșela cuiva!

Est modus in rebus. (E o măsură în toate lucrurile.) De exemplu, ambițiunea te va pierde: *est modus in rebus.*

Et nunc erudimini! (Și acum învățați-ve!) Cu alte cuvinte, faceți us de experiența altora și învățați-ve a nu face greșeli. Mulți s'au dus în California să se îmbogățescă și s'au întors mai săraci decât au plecat, deci: et nunc erudimini!

Eureka! (Am găsit!) — Cuvânt grec, devenit proverbial. Este exclamațiunea celebră a lui Archimed, care descoperind de-odată legea greutății specifice a corpurilor, a strigat: *Eureka!*

Ex nihilo nihil. (Din nimic, nimic.) — Celebru aforism formulat de Lucrețiu și care este baza sistemului filosofic a lui Epicur. *Nimic nu este din nimic*, adică Nimic n'a fost scos din nimic, nimic n'a fost creat.

Habeas corpus. (Păstrează-ți corpul; fii stăpân pe corpul teu.) — Numele unei legi celebre în Anglia, care dă or cărui acusat dreptul d'a aștepta în libertate judecata sa, dând o garanță orecare.

High-Life. (*ai-laif*; Viața înaltă.) — Se numește astfel lumea din înalta societate, nobilimea, cum am dice.

Homo homini lupus. (Omul e lup pentru alt om.) — Cugetare a lui Plaut, prin care vră să spuie că omul face mai adesea reu semenilor sei.

Homo sum, et nihil humani a me alienum puto. (Sunt om, și nimic diu ceea ce este omenesc nu trebuie să-mi fie străin.) — Acastă frumoasă cugetare se găsește într'o comedie a lui Terențiu. Se dice adesea prin prescurtare: *homo sum.*

Poesii populare.

— Culese din comuna Maidan.

De dragoste.

Pus-am gând și jurământ,
Să nu mai iubesc nici când,
Dar inima me re'ntornă,
Să mai iubesc pân' la toamnă,
Dela toamnă incoala,
Mai iubescă cin' o vră,
Că eu am iubit destul,
De mi-i acru sufletul.

Frunză verde cânepă,
Să vini bade sâmbătă,
Că me aflu singură,
Singură închisă 'n casă,
Cu ochii tot la ferăstră,
Cu cina pusă pe mesă,
Că socru-mi-o fi la mără,
Cadă piētra să-l omoră,
Socră-mea trage să mără,
D'aș ști socro c'ai murf,
M'aș albî m'aș rumeni,
Iar d'aș ști că te-ai sculă,
M'aș duce m'aș inecă,
La fântâna cu doi brați,
Und' s'or inecat doi frați.

Câte flori pe deal înflor,
Tôte plâng de al meu dor,
Că-s voinic și nu me 'nsor,
Eu pot trăi ne'nsurat,
Că am trei mândruțe 'n sat,
Una 'n deal și una 'n vale,
Iar alta în drumul mare,
A din deal
Îi ca ș-un par,
A din vale
Îi ca ș-o flóre,
Iară cea din drumul mare,
Aia-mi rupe inima-re,
Ea o rupe ea o légă,
C'un fir de mătăsă négră,
Ca să-mi fie și mai dragă.

Câte flori pe deal în sus,
Tôte cu mândra le-am pus,
Le-am udat și le-am plivit,
După aia ne-am iubit,
Câte flori pe deal înflor,
Tôte-mi strigă să me 'nsor,
Numai flóreă din izlaz,
Dice ca să me mai las.

Așă-mi dice frunza 'n prun,
Să iubesc și să nu spun,
Așă-mi dice frunza 'n fag,
Să iubesc pe cin' mi-i drag,
Așă-mi dice frunza 'n nuc,
Să iubesc și să me duc,
Așă-mi dice frunza 'n plop,
Să iubesc cu dor cu foc,
Așă-mi dice frunza 'n tei,
Să iubești pe cine vrei,
Să iubesc să nu glumesc,
Ca să știu deu că trăesc.

Poți tu mândro dice deu,
Că nu te-am sărutat eu?
Ba eu neico nu pot dice,
Că ț-a fost gurița dulce,
Astăzi mercuri mâne joi,
Multă dragoste între noi,
Cine 'nvătă dragostea,
Mult i rupe inima.

Păltinaș cu frunza lată
Și cu umbrița rotată,
Lasă-me sub umbra ta,
Un picuț cu mândra mea.
Ba eu deu nu te-oi lăsă,
Că me tem că m'oi uscă,
Că te-am mai lăsat odată
Și m'au picat frunza tătă,
Și acum de te-oi lăsă,
De tot me tem m'oi uscă.

Frunză verde de șovar,
Gura mândri-i ca un par.
Pe delături cu zahar,
Când sórele se sfîntesc,
Zaharu mi se topesc,
Gura mândri se îndulcesc.

SALON.

Dela București.

Salonul din București. — Esposiție de pictură la Atheneu. — Teatrul Național. — Concertul dlui Traian Mureșianu. — Concertul simfonic. — Conferința dlui Gion.

Cât de inte a trecut anul! Par că a fost numai eri, când am trimis d'aceia scrisoarea cea din urmă pentru Salonul «Familiei». De-atunci și pân' acuma abia s'a făcut vr'o schimbare mai mare p'aici, in ceea ce privește progresul cultural.

Faptul cel mai de căpetenie mi se pare a fi crearea unei esposiții de pictură, după modelul «Salonului» din Paris și după cum se face și 'n alte țeri inaintate in cultură.

Regulamentul acestor esposiții s'a publicat d'ilele trecute in «Monitorul Oficial». De acolo voi resumă și eu următoarele: Ministeriul instrucțiunii publice și cultelor face cunoscut artiștilor din țeră și din străinătate, că in toți anii dela 1 maiu până la 1 iunie, se va deschide in București o esposiție de pictură, sculptură și arhitectură. Artiștii pot trimite la acēsta esposițiune ori câte opere doresc; juriul esposițiunii rezervându-și dreptul de a mărgini numărul operelor espuse, după valōrea lor artistică și după spațiul de care va dispune pentru esposițiune. Juriul, care va hotărî și recompensele ce trebuie acordate operelor celor mai de valōre, se va compune din directorul școlēi de bele-arte; 3 profesori ai școlēi și anume: un pictor, un sculptor și un arhitect; 3 artiști străini de școlă, numiți de ministeriul cultelor; profesorul de archeologie al școlēi de bele-arte seu directorul museului de antichități. Operele cari pot fi trimise la esposiție sânt: tablouri in ulei, acvarele, guase, pasteluri, gravuri de ori ce natură, deseme; precum și proecte de arhitectură și relevuri de monumente istorice, sculpturi, busturi, statue in bronz, marmură, gips, tera-cota, lemn și cēră de medalie și pietri gravate seu ciselate. Operele destinate pentru esposițiune vor fi trimise chiar la localul esposițiunii până la 1 aprilie. Proclamarea recompenselor se va face intr'o ședință solemnă, presidată de ministrul cultelor seu de un delegat al seu, când se va ceti și raportul directorului esposițiunii. Operele recompensate de jurfu vor fi din nou espuse in timp de 10 d'ile, după inchiderea esposițiunii celorlalte opere.

Actualmente in foierul de jos al Ateneului se află o mică esposiție, de 71 tablouri, espuse de trei artiști români.

Dintre dēnșii cel mai de frunte, este de sigur dl Voinescu, despre care am scris mai de multe ori in colōnele acestei foi. Dl Voinescu, ginerele reposatului poet George Sion, nu este un incepător, cunoșcem de mult marinele sale, căci dsa este un pictor al apelor, un «poet al mării» după cum l'a numit prietenul nostru Delavrancea intr'o dare de sēmă publicată de curēnd.

Tablourile sale ne represintă vieța de pe mare, cu plăcerile și grozăviile sale, cu frumusețile și cu spaima ce ne inspiră. Vedem orisonul deschis, marea in liniște și rațele de lună reflectându-se in valurile limpezi; dar totodată ni se ivește și uraganul care izbește și ridică munți, aruncă in gura morții biēta barca

plină de ómeni inspăimântați. Ori care din aceste tablouri ne face inspirațiunea, că autorul lor este un poet blând și visător.

Am vădut că mai multe lucrări din esposiția acēsta sânt cumpērate. Și cine le-a cumpērat? Mai cu sēmă ómeni de litere, ca dnii Vlahuța, dr. Urechia. Frumos! Dar unde au ramas cei din societatea naltă, boerii, cei cu dare de mână? Dela ei se așteptă in rēndul prim ca să sprigine arta națională. Numai sprigirea mai căldurósă pōte să producă și la noi artiști.

Teatrul Național a reprezentat și 'n acēsta stațiune fōrte puține piese originale noue. Este de regretat acēsta; inse până când statul nu va organiză prima scenă română astfel, ca artiștii să aibă plată ficsă și să nu fie siliți a căută numai să-și mărescă vinitele tot așa are să fie. Piesele seriōse și de valōre literară nu prea atrag lumea, deci bieții artiști — cari au dela stat o subvențiune fōrte mică — sânt siliți a jucă spectacole care sânt gustate de masele care visitēză teatrul.

Am avut mai de multe ori ocașiunea a me convinge, cum ênșii și artiștii condamná acele secaturi destrăbălate, cu cari trebuie să-și risipescă timpul și talentul, dar ce să facă, decă acele «sânt in gustul publicului?»

Sēptēmăna trecută s'au jucat mai de multe ori un vodvil original nou, «In pragul scenei» de dl I. Malla, unul din localisatorii Teatrului Național. Noul vodvill nu se presentă cu pretențiuni mari, n'are decăt să ofere ocașiune ca să se pōtă cantă câteva compositii drăgălașe ale unui autor francez, cu text românesc. Subiectul e fōrte simplu. In Teatrul Național din București este să se dea o reprezentație de binefacere, in care debutēză dșōra Zorina (dna M. Ianașcu) o elevă absolventă a conservatorului și un bariton dela teatrul din Craiova, dnul Raspan (dl G. Dimitria.) Debutanții se intēlesc puțin inainte d'a se incepe reprezentația și se recunosc că sânt doue fințe care se iubesc de mult. De aici bucurie, apoi scene de gelosie, cu cāntece fōrte frumoșe. Deosebit a fost mult aplaudat cāntecul lui Raspan:

Teribil este și dureros,
Că supt un chip așa frumos
Găsești un suflet mincinos . . .
Dar este crud și dureros! . . .

Tot in d'ilele trecute s'a jucat, de trei ori după oltată, «Hagiu» vodvil in 3 acte, localizat după A. Valabrèque de dnii I. Malla și Sever Moscuna. O piesă compusă cu mână maestră, dar obscenă afară din cale. In actul al 2-le se petrec lucruri și se infiră niște conversațiuni, cari atacă moralitatea in gradul suprem. Pe la noi asemenea piese nu s'ar putē jucă de loc, căci poliția li-ar interđice și publicul le-ar fluerá. Aici — sala erá plină indesuită.

Acuma se jōcă cu mare succes «Rabagas» renumita comedie satirică a lui Sardou, cu dl Nottara in rolul de frunte.

Sâmbăta trecută dete un concert in sala Ateneului baritonul nostru ardelean dl Traian Mureșianu, cu concursul dnei Sevastia Davidescu și al dlui Ernest Narice pianist.

Cu óreș-care témă me dusei s'ascult pe compatriotul meu, căci după concertul celebrului Sarasate din d'ilele trecute, unde asistă tot Bucureșciul, aveam nedomiriri, că sala n'are să se prea umple. Dar me 'nșelai, căci s'a intrunit lume multă, care a intimpinat cu

căldură pe baritonul de dincolo. Principele Ferdinand și principesa Maria au ținut asemenea să onoreze concertul cu prezența lor.

Eu, fără a-mi da părerea, ascultam pe a vecinilor mei, oameni de litere și artiști în muzică. Constatez cu plăcere, că critica lor eră favorabilă. Dl. Traian Mureșianu are o stofă de voce, care bine cultivată, are să-i asigureze un viitor frumos.

A cântat compoziții de Massenet, Verdi, Donizetti, Denza, Meyerbeer, Schubert și Rossini. Mai mult au fost aplaudate: «Ochii albaștri» de L. Denza; aria din «Barbier de Sevilla» de Rossini și cântecul popular «Eu me duc, codrul române» de I. Mureșianu.

Duminecă la 2 d. m' al cincilea concert simfonic, tot la palatul Atheneului. Sală literalmente îndesuită. Tot ce are capitala Bucureșci lume elegantă, e față, în frunte cu principele Ferdinand și principesa Maria.

Programa de asta-dată anunță: Uvertura din «Mefistofel» de Mendelssohn; apoi Beethoven: Simfonia nr. 2 în re major: a) adagio molto, larghetto, scherzo, allegro molto; Wagner: Marș religios din Lohengrin, prima audițiune; Rameau: a) Musette en Rondeau, b) Tambourin, orchestrație de I. B. Weckerlin, prima audițiune; Goldmark: a) marș nupțial, b) cântecul muresei, c) serenada, d) în gradină, e) dant. Orchestra condusă de dl. Ed. Wachmann.

O adevărată serbătoare musicală, de care Bucureșcii pot fi mândri, căci astfel de muzică numai în capitalele mari se pot auzi.

Între toate mese pare că simfonia lui Beethoven a fost primită mai caldă. Dl. Wachmann a primit meritare ovatiuni în mai multe rânduri.

Sera la 8, tot acolo, o sală nu mai puțin plină aplaudă conferința dlui Gion, unul din cei mai bine gustați conferențieri ai capitalei.

De asta-dată dsa a vorbit despre Mihail Cogălniceanu, studiând documentele publicate de fiu-sau dl Vas. Cogălniceanu, documente relative la resbelul rusoturcesc, în care marele duce Nicolae al Rusiei invitase desperat România, ca să scotă pe muscali din rușinea în care au ajuns.

Conferențiarul a descris cu colori vii ingratitudea Rusiei față de România, care, drept recompensă pentru serviciul făcut, a trebuit să-i cedeze Basarabia. A zugrăvit cu talent de maestru figura marelui patriot Mihail Cogălniceanu, pe vremea aceea ministru de externe, care dimpreună cu Ion Brătianu au luptat desperat pentru a împedează această faptă barbară. A prezentat rolul și protectul lor la congresul din Berlin, care a sevrșit această rușine a secolului present. Vorbele sale au revărsat emoțiune, când a spus, că în sfârșit Cogălniceanu cu buze tremurânde a' depus pe mēsa congresului sublimatele făgăduințe ale țarului și cum Bismarck și ceilalți plenipotențieri steteau înmărmuriți, vedēnd nedreptatea ce se sevrșeșce.

Conferința scrisă cu inimă sângerândă românescă, a fost acoperită cu multe aplause.

IOSIF VULCAN

*****

Pentru un lucru séu doue ce i se prilejșce pe voie, bietul om purcede desfrēnat și începe lucrurile peste puterea sa; și apoi acolo gășeșce peire.

Miron Costin.

Academia Română.

— Sesiunea generală din 1894. —

Sedința a II, la 16/28 martie. Dl. Sbierea anunță prin o scrisore, că nu pōte luă parte la sesiunea actuală.

Dl. vicepreședinte Negruzzi spune, că fiind primit de regele, Maj. Sa a declarat că va asistă cu plăcere la tōte discursurile de recepțiune. Se decide că în cele trei vineri următoare să se țină discursurile dlor Kalinderu, Ollanescu și Naum, după cum anunțaram în nr. trecut, sub titlul «Mai nou dela Academie».

Se procede la alegerea comisiunii însărcinate cu împărțirea cărților didactice din fondul Ioan Fētu în 1894. Sânt aleși dnii D. Sturdza, G. Ștefanescu, P. S. Aurelianu.

Sedința a III, la 17/29 martie. La ordinea zilei se pun propunerile prezentate la 23 martie 1893 pentru modificarea art. 58 și 62 din Regulamentul general.

Asupra modificării propuse la art. 58 se dă cuvântul dlui D. A. Sturdza. Dsa arată că motivele, pentru cari s'a prezentat propunerea, ca cărțile pentru concurs, în loc de 31 dec., să se trimită până în 1 septembrie, este că membrii comisiunii nu mai aveau timp ce ajuns ca până la sesiunea generală să pōta studii tōte cărțile.

Dl. T. Maiorescu crede că ar fi mai bine a se face o altă modificare în organizarea Academiei, anume să se modifice timpul sesiunii generale, care să înceapă la 15 septembrie. Pentru acesta sânt motive fōrte serioase. În martie-aprilie membrii Academiei cei mai mulți sânt fōrte ocupați; mulți dintre ei sânt bărbați de studii și de lucrare politică, care tocmai în acest timp este mai intensă. Din această cauză, în fiecare an vedem că lucrările Academiei sufer, pentru că mulți din membrii nu-i pot da în acest timp tōtă atențiunea și munca câtă i-ar putē-o da tōmna. Academia nu este o instituțiune politică, dar pentru dēnsa este bine ca membrii ei să aibă prestigiu în stat și în afară de Academie. Esența Academiei este ca membrii ei să fie din tōte țerile locuite de Români. Ar fi o datorie plăcută și patriotică, ca în timpul sesiunii să se pōtă arată membrilor locuitori în afară de regat țera și mai ales monumentele ei. Acesta se pōte face numai prin excursiuni, cum ar fi la Adam-Klissi, la Argeș, la Sinaia etc. Asemeni excursiuni nu se pot face în aprilie și martie, când este încă prea frig, pe când după 15 septembrie ar fi epōca cea mai priincioasă.

Urmēză o discuțiune, la care iau parte dnii Fălcoian, N. Ionescu, I. Negruzzi, Sturdza, B. P. Hașdeu. În urmă sa votēză și propunerea dlui T. Maiorescu, d'a deschide sesiunea generală totdeauna în 15 septembrie se amână cu 11 voturi contra 10 pentru anul viitor.

Propunerea pentru schimbarea terminului de prezentare a cărților la concurs, pe 1 septembrie în loc de 31 decembrie, stērneșce asemenea o discuțiune lungă la care iau parte dnii I. Kalinderu, N. Ionescu, D. A. Sturdza, D. C. Ollanescu, Iosif Vulcan, Gr. Ștefanescu, P. Poni.

În urmă se decide ca și propunerea această să fie amânată pe anul viitor și se alege o comisiune de 5 membrii, pentru studiarea modificării cerute, în persoanele dlor D. A. Sturdza, I. Kalinderu, P. Poni, D. C. Ollanescu și S. Fl. Marian.

Se pune la vot propunerea prezentată la 23 martie

1893 pentru adaugerea unui nou alineat la art. 62 Reg., prin care se țice, că în viitor nimene nu pôte fi recomandat ca membru, corespondent ori onorar, al Academiei, până ce nu-și va fi dat consimțemântul în scris. Propunerea se respinge cu unanimitate.

În ședința acesta s'a prezentat și dl S. Fl. Marian din Bucovina.

Sedința IV, solemnă, la 18/30 martie. Sub presiul regelui, asistat de principele Ferdinand.

Regele deschise ședința cu următoarele cuvinte:

«Simt totdeauna o viață mulțumire când pot arăta Academiei marele interes ce am pentru activitatea sa; vin dar astăzi cu deosebită plăcere în mijlocul dvostre spre a ve aduce urările mele de bună-venire și a luă parte la lucrările dvostre.

«Sunt tocmai 10 ani, de când am întemeiat un premiu anual pentru o carte cuprindătoare a tuturor cuvintelor limbii române, așa de bogată în felurite expresiuni. Un început de o erudițiune vrednică de admirație s'a făcut. Toți dorim să ne bucurăm într'un timp, nu prea depărtat, de acesta lucrare însemnată și mai ales noi cari am trecut pragul unei jumătăți de secol din viața noastră. Prin «Magnum Etymologicum Romaniae» distinsul seu autor, ca și Academia, își vor ridică un monument neperitor; iar eu pururea voi fi mândru că am îndemnat la o muncă ce va deveni un izvor nesleit pentru limba noastră și filologie.

«Mulțumindu-ve pentru simțemintele de dragoste și credință ce Academia îmi murturisește în toate impregiurările și mai cu sēmă în fericitele evenimente ce privesc familia mea, declar ședința deschisă».

Apoi se dă cuvântul dlui Ioan Kalinderu, membru ales anul trecut în locul episcopului Melchisedec, care își citește discursul de recepțiune despre înaintașul seu, prezentându-i biografia și analisând operele aceluia.

În numele Academiei i răspunde dl D. A. Sturdza, tratând despre viața ilustrului episcop și felicitând pe noul ales.

Regele și principele moștenitor coborîndu-se apoi dela presidiu, convorbiră cu membrii Academiei, după care se întorseră la Palat, însoțiți de suite.

Sedința V, la 19/31 martie. Dl Florian Porcius anunță prin scrisore că nu va puté luă parte la ședințele sesiunii.

Dl V. A. Urechia prezintă în dar din parte dlui Z. Boiu, membru corespondent o carte tipărită la Francfurt în 1694.

La ordinea țilei se pune cestiunea ortografică, scrierea lui *u* mut final.

Dl B. P. Hașdeu e de părere să se amâne discuțiunea asupra acestui punct pentru o sesiune viitoare.

Dl V. A. Urechia este în contra amânării. Toți membrii Academiei, afară de câțiva, scriu fără *u* mut final; este deci o contradicere între hotărîrea luată în Academie și între fapta lor afară din Academie. Acesta contradicere trebuie să fie înlăturată, hotărîndu-se scôterea lui *u* mut final din ortografia Academiei.

Dl N. Quintescu observă, că nu se pôte desbata numai cestiunea scrierii lui *u* mut final, ci trebuie reluată întregă cestiunea ortografică, din care *u* nu se pôte înlătură fără a se perturbă întreg sistemul adoptat.

Dl V. Maniu vede că și în ortografie, ca și în altele, ómenii nu voesc a se supune nici unei legi stabilite; de aceea, după cum spune dl Urechia, nici chiar membrii Academiei nu întrebunțeză ortografia votată

de dênșii. Prin urmare, este mai bine să se înlătore cestiunea cu desevêrsire din discuțiune și să scrie fiecare după capriciul seu, fără nici o regulă.

Dl gen. St. Fălcoian este asemenea de părere ca cestiunea să se discute îndată și să i se dea o soluțiune, pentru că amânările din an în an nu pot produce în public decât o impresiune defavorabilă Academiei.

Dl D. A. Sturdza: Astăzi cestiunea ortografiei românești a făcut însemnate progrese de când s'a votat actuala ortografie în toate provinciile locuite de Români, tocmai prin aceea că ortografia adoptată de Academie a fost primită, cu mici deosebiri, de toți Românii. Tocmai dintr'acesta causă inse, este de necesitate urgentă ca să se dea o soluțiune și punctului remas încă în suspensiune. Propune ca cestiunea să se recomande secțiunii literare, care chiar în acesta sesiune, în timp de cel mult 10 țile, să aducă raportul și propunerea sa spre a fi discutate.

Dl I. Vulcan se unește cu propunerea dlui Sturdza; observă numai că în ședința dela 24 februarie 1893 s'a și hotărît ca cestiunea acesta să se recomande secțiunii literare, care să aducă propuneri asupra ei. Acuma dar nu se face decât o reînnoire a acelei decisiuni.

Dl I. C. Negruzzi este de părerea ca acuma cestiunea literară să fie însărcinată a aduce raport numai asupra scrierii lui *u* mut final. Restul ortografiei să se lase așa cum s'a votat, până mai târziu, când părerile se vor lămurii și mai deplin decât acum.

Dnii I. Kalinderu, P. S. Aurelianu, V. Babeș, Gr. Stefanescu, B. P. Hașdeu, D. C. Ollanescu spriginesc propunerea dlui Sturdza.

Se primește cu unanimitate propunerea dlui D. A. Sturdza de a se recomandă secțiunii literare ca în cel mai scurt timp posibil, cel mult în 10 țile, să aducă propunerile sale asupra scrierii lui *u* mut final.

Măngăerea.

O copie de pe tabloul lui T. Dvorak.

Trei copii, doue surori și un frate mai mic, trăesc în dragostea cea mai ferbinte. Se iubesc, de mor unii după alții. Bucuria și durerea le sânt comune.

Frățiorul cel mai mic inse deosebit este iubit; surorile nu fac alta ceva decât caută să-i între 'n voie, să-i facă plăcere, să-i stêrnescă vr'o bucurie.

Odată inse nuș' ce s'a întemplat. Ele aflară pe Ghița plângend. Numai decât îl îmbrătoșară, îl sărutară și cu fel de fel de dragostiri se siliră a-i potolî durerea.

Deגיaba, el plânge . . .

LITERATURĂ și ARTE.

Alecsandri în ediție poporală Librăria Socet et Comp. în București a tipărit în ediție poporală piesa «Despot vodă» legendă istorică în versuri, 5 acte și 2 tablouri, de V. Alecsandri. Prețul 60 bani.

Literatură poporană. Abia avem un ram literar, care să se fi cultivat mai mult, decât cel poporan. Colecțiunile de poesii și povești poporane se înmulțesc pe țice merge. Și totodată putem constatá cu bucurie, că aceste devin din an în an mai bine făcute; astfel etnografia noastră are pân' acuma câteva opere de valoare. Unul din cei ce stau în fruntea acestor lucrări, este dl S. Fl. Marian, membru al Academiei Române, care ș-a

dedicat totă activitatea literară acestui teren atât de frumos și atât de neexploatat pân' atunci. Dilele trecute dsa și-a înmulțit culegerile cu una nouă, care a apărut la București în editura Academiei Române. Titlul, care indică și cuprinsul, este: «Vrăji, farmece și defaceri». Am reproduș în fruntea foii noastre din nr. 12 prefața (fără note) interesantei publicațiuni, care e adunată aproape totă din Bucovina. Prețul 1 leu.

Jocuri copilărești. Lumea copiilor români, o lume foarte bogată și plină de farmeci, încă nu prea e cunoscută în literatura noastră. Reposatul Ispirescu este pare-ni-se singurul, care s'a ocupat și cu acest ram literar, publicând o broșurică ce conține descrierea a câtorva jocuri populare române. Acum a apărut alta, în edițiunea Academiei Române, ea poartă titlul: «Jocuri copilărești culese dela Români din Macedonia», de P. N. Papahagi-Vurduna. S'a estras din Anale, seria II, tom. XV, memoriile secțiunii literare. Culegerea cuprinde 107 de jocuri. Culegătorul ne spune, că pe lângă jocurile descrise aci, mai sânt o mulțime altele pe cari le joca copiii cei mici primăvera și vera. Asemenea mai sânt și alte multe jocuri obicnuite de fete. Mai lipsesc jocurile copiilor cu insecte. Ar fi de dorit ca și de pe la noi să se adune astfel de jocuri. Prețul 75 bani.

O scriere botanică. A apărut la București următoarea lucrare științifică: «Diagnosele plantelor fanerogame și criptogame vasculare, cari cresc spontan eu în Transilvania și nu sânt descrise în opul lui Koch: «Synoptis florae germanicae et helveticae» de Florian Porcius, membru al Academiei Române. Estras din Analele Academiei Române, seria II, tom. XIV. Memoriile secțiunii științifice. Diagnosele celor mai multe specii și varietăți, ce s'au constatat până acum că cresc în Transilvania, dice autorul în prefața, sânt descrise în numitul op. Inse afară de acestea mai creșce în această țară un numer considerabil de plante, cari din causă că nu se află în Flora Germaniei și Helveției, lipsesc și în acel op. Diagnosele acestor plante se află descrise parte în limba latină, parte germană și parte maghiară în diverse manuale și jurnale botanice, broșuri, monografii și alte scripte... Scopul acestei lucrări este de a estrage din toate aceste și de-a intruni la un loc diagnosele acestor plante provenitoare spontan eu pe teritoriul Transilvaniei, cari nu se află descrise în cartea lui Koch. Prețul 3 lei 50 bani.

Fabulele lui Lessing. Dl dr. G. Coian a publicat la București o broșură intitulată: «Fabulele lui Lessing în prosă și versuri, însoțite de un numer de fabule alese din Hagedorn Gellert, Lichtwer, Gleim, Willamov, Zachariae și Pfeffel. Tecstul german întocmit conform noului program al ministeriului de culte pentru seminarii și școlile normale și publicat cu note explicative». Lessing, renumit ca autor dramatic și ca critic, a scris și fabule, care au meritul d'a fi scurte și expresive. Citirea lor, pentru studiul limbei germane e foarte instructivă, căci autorul ca stilist a fost nentrecut. Prețul 1 leu. De vândare la librăria Th. Ioanițiu în București și la autorul, tot acolo.

Comptabilitatea sărutărilor. Sub titlul acesta ni se presintă din București o broșurică de versuri glumețe de dl I. Dimitrescu (Ghiocel,) scrise fără alte pretențiuni decât a distră pe cetitor câteva minute. Prețul 1 leu.

Reviste noue. Revista *Economică* a apărut în săptămâna trecută la București. — *Predicatorul Român* va eși de nou la Gherla, redactat de dl Vasiliu Budescu, preot gr. c. român în Ciulești, comitatul Bihării.

BISERICĂ și ȘCOLĂ.

Rugăciunea părintelui Lucaciu. Cu ocașiunea parastasului serbat la București pentru odihna sufletului lui Grigore Brătianu, fostul președinte al Ligei, după cum anunțăm, a ținut și părintele Lucaciu o cuvântare. Aceea s'a terminat cu următoarea rugăciune: «Adorabilă Provedință! Tu, care ai măsurat cursul vremilor ce se succed! Tu, care conduci destinele popórelor, ascultă pe iubitul Teu popor românesc care ingenunchiat înaintea Majestății Tale divine, cu încredere și cu dragoste se închină Ție. Ai tei sântem, Dómnne! Tu ai aședat popórele în lume ca să te laude pe tine. Tu ne-ai susținut pe noi în cursul vremilor. Tu ne-ai apărut în potri va dușmanilor. Tu ne-ai scutit în mijlocul pornirilor nimicitoare ale vrășmașilor. Tu cunoști slăbiciunile și virtuțile noastre, stérpeșce slăbiciunile, și ne întăreșce în virtuți, oh Dómnne al popórelor! Tu șcii, cu câtă credință Te-am servit în mijlocul năvălirilor barbare: «limba, legea, vorbe sfinte la străbuni erau». Tu șcii, că brațul Românului numai pentru apărarea libertății popórelor s'a ridicat; nu lăsă, ca acest braț să fie rupt de cei ce vreau să ne robescă. Tu șcii, că Românul n'a lovit decât în cruda tiranie; nu lăsă, ca tiranii să insulte în noi numele Teu cel sfânt. Tu șcii, că Românul numai pentru onórea sa se luptă; nu lăsă, ca onórea noastră să fie călcată de cei orbiți de trufie. Oh Dómnne! curmă suferințele poporului Teu ca în pace să-ți putem servi Ție, părintele nostru! și ca în ziua cea mare, când sémă ne vei cere despre viața noastră pe pământ, cu conștiință liniștită să-ți putem respunde:

«O Dómnne în lume cât am stat,

«In ochii ei plini de-admirare,

«Pe tine te-am reprezentat».

Un nou dr. în drept. Dl Gavrilă Suciul la 5/17 martie a fost promovat de universitatea din Cluș la gradul de doctor în științele juridice.

Catedrala din Cernavodă. Ministerul cultelor din România a zidit o catedrală frumoasă la Cernavodă în Dobrogi. În primăvera acesta catedrala se va zugrăvi, sfințirea se va face apoi cât mai curând, deóráce creștinii din Cernavodă nu au decât o mică biserică ruinată, unde-și fac rugăciunile.

Concertul din Sibiu. dat de Reuniunea română de musică de acolo, în 13/25 martie a avut următorul program: 1. Cinci cântece populare, întocmite pentru cor micșt de George Musicescu. a) «Baba și Moșnegul», b) «Nevésta care iubeșce», c) «Congazu», d) «Stăncuța», e) «Dor-dorule». 2. Trio (d-moll op. 49) pentru piano, violină și violoncello de T. Mendelsohn Bartholdy. 3. Doue cântări funebreale compuse pentru cor micșt de G. Dima. a) «Plâng și me tânguesc», b) «Ce e viața noastră? 4. Trei cântări pentru o voce cu acompaniamente de piano a) «Inședar» de Eus Mandiczewski. b) «Când te voi uita?» de G. Dima, c) «Aprópe sânt de tine» de G. Dima. 5. Cântece țigănești pentru sopran, alt, tenor și bas cu acompaniamente de piano de I. Brahms (unsprezeci numeri.)

C E E N O U ?

Un óșpe din Oceania. Doctorul Harion Mitrea, originar din Rășinari, acuma medic primar la Macotar, capitala insulei Celebes din Oceania, va sosi în curând la București, spre a face ministeriului instrucțiuni pub-

lice un dar insemnat: mai multe animale și plante oceanice. De acolo va vini și in Ardeal, să-și vedă nemiștile și prietenii.

Procese de presă. «Fóia Poporului» are al treilea proces de presă. Acesta i s'a intentat pentru articolul «Adresele de alipire» apărut in nr. 1 al anului curent. A fost citat dl George Moldovan ca răspundător pentru redacție, dl Iosif Marschall ca răspundător pentru tipografie. — La 3 aprilie s'a pertractat un nou proces de presă al «Tribunei». Cu acesta ocaziune, pentru o adresă de aderență, Sim. Bratu a fost condamnat la 100 fl., Balteș ca răspundabil pentru redacție la 60 fl., din cauză se trage iarăș 300 fl. — Un alt proces al «Tribunei» s'a ficsat pe 24 aprilie; sânt citați pentru aderență mai mulți.

Serate literare. *La Blas* Reuniunea femeilor române a arangiat in 12/24 martie a cincea serată literară. Cu asta ocaziune a cetit dșóra profesora Elena Santeon o lucrare a sa. — *La Sibiu* duminică a fost săptămâna dl Mateiu Voilean a continuat prelegerea sa despre descoperirile mai noue din Africa centrală.

Necrolog. *Ioan Soarea*, protopresbiter al Cetății-de-pétra, a reposat la 8/20 martie, in etate de 54 ani.

OGLINDA LUMEI.

Iubirea in 27 de limbi. Un amator a avut răbdarea de a căută cum verbul «eu iubesc» se scrie in 27 de limbi. Iacă rezultatul laborioasei sale munci: In limba italiană, in portugeza și in spaniola. amo; in greca: agapo; in fraaceza: j'aime; in englazal i love; in rusește: люблю; in olandeza: in maak; in germana: ich liebe; in bretona: karau; in daneza: jeg elsker; in suedeza: jag alskar; in polonește: kocham; in limba bască: maitatzendet; in ungurește: szeretem; in turcește: sereyorum; in arăbește (Algeria): nehabu; in arăbește (Egipt): nef'al; in limba persană: doust darem; in armenesește: gerisem; in hindustana: mein bolta; in cambogiana: khuhom screlaud; in anamita: toi thu'ong; in chinezește: ouo hihouam; in japoneza: watakusi wa suki masu; in limba woloilor: sopa na; in inaleza: sahya suka și in fine in volapük: lofob.

Picioarele de lemn. Până acum se șcie că răniții din răsbóie séu cei cari sânt chiloși in urma diferitelor accidente, remânând fără un picior séu chiar amândoué — umblă cu picioare de lemn. Un doctor american observând, că vinele picioarelor schilodite se imbolnăvesc și se paraliséză chiar, a inventat un fel de picioare mecanice la care a aplicat, in partea superioră un mic motor electric. Schilodul n'are decât să apese de un butonaș, mecanismul se pune indata in mișcare și picioarele de lemn pornesc fără ca nenorocitul om să-și chinuésca vinele și musculatura membrelor trunchiate. De altmintrelea invenția abia acum a început să fie pusă in practică.

Pălări de paie pentru cai. Un diar al pălărilor din Paris dá o veste despre o noue descoperire curiosă: pălării pentru cai. Arșița mare, care a domnit in anul trecut in sudul Franței, a dat unui locuitor din Bordeaux ideie să facă pentru caii sei pălării de paie și invenția acesta a fost așa de practică încât s'a adoptat la toți caii dela trăsuri, omnibuse, tramvae și cupe. Pălăria acopere ochii și fruntea calului, pe când pentru urechi sânt lăsate doue deschidături. Sub pălărie se

pune un burete imbibat cu oțet pentru ca să se răcorescă capul animalului. Negreșit că caii s'au indignat la început de moda asta, pe urmă inse s'au obișnuit cu ea și acum li se pare, că de când s'au născut pórta numai pălării de paie.

Un om omorît de gășce. Iacă un lucru care ar face să trecă drept nebun pe cel ce ar susține că salvatórele dela Capitoliu nu sânt in stare să omóre un om. In săptămâna trecută un bătrân némț, anam: Carl Schneider, se dusesse in Summer-road (New-York) intr'o livadă și culegea ciuperci. De-odata o ceta de gășce dau să se repedă la el intingând gaturile și aripile lor și făcând astfel să se înțelegă că intențiunile lor erau foarte ostile. Némțul nu dădu multă atențiune gășcelor și-și vedú inainte de culesul ciupercilor. Palmipedele continuară a inaintă și când ajunseră aprópe de bătrân, tóte gășcele se aruncară asupra lui, și prin lovituri de cioc pe ochi și pe cap, constrínseră pe sármanul nefericit să fugă. Gășcele-l urmară, făcând o gălgie de infern, și-l ajunseră dându-i din nou lovituri furiose cu ciocurile și aripile lor pe picioare. Sármanul Schneider zăpăcit de acea plóie de lovituri, sférș prin a se afundă până la genunchi intr'o baltă plină cu momoi. Atunci gășcele reincepură loviturile lor asupra nenorocitului om. Chiar in acel moment câțiva tineri cari treceau pe acolo îi alergară in ajutor și cu lovituri de bastóné omorîră vre-o șapte din acele gășci și transportară intr'o stare foarte desperată la Karlem Hospital pe nenorocitul băbân care muri după câteva ciasuri.

MENAGIU.

Cum se caută florile din óle. Flori morboșe se pot curá mai cu sémă intr'un mod foarte simplu, decât turnám apă multă ferbinte de 45—50° (Reamur) in ólá, ca să se scurgă prin gaura dela fund. Causa obișnuită a bólelor plantelor, este că pământul se încăreșce și rădăcinile se bolnăvesc și se usucă. Prin opărirea cu apă ferbinte, sântem scutiți de a transplántá plantele in alte óle. Florile se reculeg in scurt timp.

Secsul ouelor. D. Brasseur Laffery, a descoperit mijlocul cum se póte șci dinainte de cloce decât dintr'nn ou va eși cocoș séu găină. Ca să cunoșcem trebuie să aședăm oul intre ochi și lumină și să ne uităm printr'ensul, decât bulba de aer care se zăreșce se găseșce tocmai in centrul gălbenușului, atunci este un indiciu aprópe sigur că trebuie să producă cocoș; decât ea este puțin la o parte, oul dá o găină. Afară de aceasta spre a argumentá șansele de a obține cocoșii se va face bine de a alege ouele cu o formă mai lunguiată.

Calindarul săptămânei.

Duminica a 4-a din post, Ev. dela Marcu, c. 9, gl. 4, a inv. 1.			
Điua sépt.	Calindarul vechiu	Călınd. nou	Sórele
Duminică	27 Cuv. Mar. din Tes	8 Amaut	5 26 6 39
Luni	28 Cuv. Ilarion	9 Maria	5 23 6 40
Mărți	29 Cuv. Marcu	10 Esechiil	5 22 6 42
Mercuri	30 Păr. Ioan	11 Leo cel mare	5 20 6 43
Joi	31 Cuv. Ipatie	12 Iuliu	5 19 6 44
Vineri	1 Maria Egipténca	13 Iustinus	5 18 6 44
Sâmbătă	2 Păr. Titus	14 Tiburțius	5 16 6 46